

Nr 30.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1946 kl. 3 em.

Utlåtande i anledning av framställningar angående pensioner eller understöd åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar beträffande pensioner eller understöd att utgå dels från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m., dels ock av affärsdrivande verks medel.

Beträffande utredningen i de ärenden, som behandlas i utlåtandet, får utskottet, i den mån redogörelse i det följande ej lämnas, hänvisa till vederbörande proposition (nr 72) och motioner.

Föredragande statsrådet har i propositionen nr 72 berört frågan om grunderna för bestämmande av de pensioner, som efter prövning i varje särskilt fall beviljas av riksdagen, och därvid anfört följande:

Vid framläggandet av propositionen nr 65 till 1942 års riksdag erinrades inledningsvis om den genomgående höjning av pensionsunderlagen som skett i allmänna tjänstepensionsreglementet den 30 december 1941 (nr 1008), vilket trätt i kraft den 1 juli 1942. Vidare anfördes, att beträffande pensionsvillkoren för arbetare förslag kunde väntas, vilka kunde påverka storleken av dåvarande pensionsunderlag samt i de summariska pensionsföreskrifterna angivna pensionsbelopp. I anslutning härtill upptogs till övervägande frågan, vilken inverkan redan vidtagna eller förestående åtgärder beträffande pensionsunderlagen borde erhålla vid bestämmande av storleken av riksdagspensioner. Vad anginge anställningshavare, som redan avgått eller beräknades avgå senast den 30 juni 1942, syntes härvid tillräcklig anledning icke föreligga att för deras vidkommande frågå dittills tillämpade grunder för pensionsbeloppens bestämmande. Beträffande anställningshavare som skulle avgå först efter den 30 juni 1942 framhölls, att skäl kunde anföras för ett hänsynstagande i viss utsträckning till de nya pensionsbeloppen i de fall, då pensionsfrågan underställdes riksdagens prövning. Emellertid ägde spörsmålet om de nya pensionsunderlagens inverkan på storleken av riksdagspensionerna ett nära samband med frågan om reduktion av pensionsbeloppen på grund av att vederbörande icke inbetalt några pensionsavgifter ävensom med den mera vittutseende frågan om en eventuell övergång från ett system med dyrtidstillägg å dylika pensioner till en anordning med rörligt tillägg. Bland annat med hänsyn härtill ansågs frågan om tillämpning av andra än de dittills vanliga grunderna för riksdagspensionsbeloppens bestämmande icke för det dåvarande påkalla något ställningstagande. Vad sålunda anfördes lämnades av riksdagen utan erinran.

I proposition nr 5 till årets riksdag har förslag framlagts angående grunderna för omreglering av vissa tjänstepensioner. Härvid har bland annat förutsatts, att i samband med förbättring av vissa enligt äldre bestämmelser ut-

gående pensioner teknisk uppräknning skulle ske av vissa tjänstepensioner till sådan nivå, att å desamma i fortsättningen skulle beräknas rörligt tillägg och kristillägg i stället för såsom nu är fallet dyrtidstillägg och kristillägg. Vad sålunda föreslagits avses skola tillämpas från och med den 1 juli 1946.

I anslutning till vad i sistnämnda proposition förordats synes frågan om grunderna för bestämmandet av riksdagspensioner nu böra upptagas till övervägande.

Vad först angår sådana anställningshavare, som redan avgått eller som beräknas komma att avgå vid sådan tidpunkt under våren 1946, att pension till dem hinner utgå för tid före den 1 juli 1946, synas hittillsvarande pensionsgrunder böra tillämpas. Frågan om förbättring samt om teknisk omräkning av beloppet till sådan nivå, att å desamma kan för tid efter utgången av juni 1946 beräknas rörligt tillägg i stället för dyrtidstillägg, blir i nu avsedda fall att bedöma på samma sätt som motsvarande spörsmål i fråga om redan tidigare beviljade riksdagspensioner, å vilka för närvarande utgår dyrtidstillägg.

Beträffande åter anställningshavare, vilkas pension beräknas utgå tidigast från och med den 1 juli 1946, synes en anknytning böra ske till de nyaste pensionsunderlagen för tjänstemän och arbetare i statens tjänst samt till de pensionsbelopp, som i proposition nr 5 föreslagits skola från nämnda tidpunkt gälla enligt de summariska arbetarpensionsbestämmelserna, varvid förutsattes att å pensionerna skola utgå rörligt tillägg och kristillägg. I fråga om pensioner till befattningshavare i tjänstemannaställning synes normalt det förfaringssättet böra tillämpas, att till utgångspunkt tages det pensionsunderlag, som enligt allmänna tjänstepensionsreglementet gäller för extra ordinarie tjänst i den lönegrad, i vilken slutlönen å tjänstgöringsorten enligt civila icke-ordinariereglementet närmast motsvarar anställningshavarens under de senare åren uppburna avlöning. Det må understrykas, att här allenast är fråga om en teknisk beräkning i syfte att erhålla en lämplig utgångspunkt för pensionens bestämmande, och att förfaringssättet således icke innebär något ställningstagande till frågan om den ställning i lönegradshänseende, som vederbörande befattningshavare kan anses ha innehaft i den befattning, för vilken pension ifrågasättes.

Vid beredningen av nu föreliggande riksdagspensionsärenden har jämväl övervägts den i 1942 års proposition berörda frågan om reduktion av pensionsbeloppen på grund av att vederbörande anställningshavare icke vidkänts pensionsavdrag. Hittills har dylik reduktion pläгат ske med 10 procent. Ehuru anledning numera i och för sig kan anses föreligga att överväga en höjning av procenttalet för ifrågavarande reduktion, har likväl i förevarande sammanhang ändring i hittills tillämpad praxis härutinnan icke ansetts böra ske.

Övergången från dyrtidstillägg till rörligt tillägg ger anledning att överväga en anslagsfråga. För närvarande utgå riksdagspensioner från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m., medan dyrtidstillägg å dylika pensioner bestrides från särskilt anslag under tolfte huvudtiteln. Vid övergång till rörligt tillägg å riksdagspensioner synes även det rörliga tillägget böra bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m., dock att vid de affärsdrivande verken rörligt tillägg, bör, liksom pensionen, utgå av de medel, av vilka verkets utgifter i övrigt bestridas. Därest riksdagen icke gör någon erinran häremot, torde framdeles få upptagas frågan om härav föranledda författningsändringar m. m.

Utskottet.

Vad föredragande statsrådet sålunda anfört har icke givit utskottet anledning till erinran.

A. Anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

I. Försvarsdepartementet.

1:o.

Bränsle- och bergsteknikern hos marinförvaltningen Sven Vilhelm Bergh.

I en den 8 februari 1946 dagtecknad proposition nr 72 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att bränsle- och bergsteknikern hos marinförvaltningen Sven Vilhelm Bergh må från och med den 1 juli 1946 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 4 404 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Bergh är född den 17 september 1885 och således 60 år gammal;

att han varit anställd såsom extra ordinarie tjänsteman hos patent- och registreringsverket under tiden 25 oktober 1920—31 augusti 1923;

att marinförvaltningen den 4 juli 1930 träffade avtal med Bergh att planlägga, leda och övervaka de arbeten, som erfordrades för anordnande av försöksdrift vid Kinnekulleverkens skifferoljeanläggning, samt att han för sina åtaganden i samband därmed erhöll ett arvode av 1 000 kronor för månad;

att han, sedan marinförvaltningen övertagit anläggningen, den 1 augusti 1932 anställdes som driftsledare för flottans skifferoljeverk å Kinnekulle mot ett arvode av 500 kronor för månad vid vistelse i Stockholm och vid vistelse å annan ort dessutom rese- och traktamentsersättning enligt allmänna rese-reglementet klass II C;

att han under tiden 17 mars 1941—30 juni 1943 varit förordnad att ävenledes vara driftsingenjör och förvaltningschef vid flottans utvidgade skifferoljeverk å Kinnekulle;

att till Bergh alltsedan den 1 juli 1937 utgått ett i staten för marinförvaltningen upptaget arvode av 10 020 kronor för år, varå utgå dyrtidstillägg och kristillägg;

samt att han beräknas avgå från sin arvodesbefattning hos marinförvaltningen med utgången av juni 1946.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

2:o.

Fartygschefen på statsisbrytaren Ymer, kaptenen i flottans reserv Bror Olof Juthe. Under punkten 2 av förenämnda proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att fartygschefen på statsisbrytaren Ymer, kaptenen i flottans reserv Bror Olof Juthe må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, dock tidigast från och med den 1 juli 1946, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2 616 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Juthe är född den 27 november 1890 och således 55 år gammal;

att han den 5 september 1916 utnämndes till fänrik i flottans reserv, inom vilken han den 31 mars 1932 befordrades till kapten;

att hans under tiden 1 november 1927—30 april 1928 fullgjorda repetitionsövning för vinnande av kompetens till kaptensbefordran ägde rum å det statliga isbrytarfartyg, som togs i bruk i februari 1926 och sedermera benämndes Atle;

att han — sedan det befunnits erforderligt att för isbrytarfartygets bemanning anställa särskild personal utöver den, som under kommandering å detsamma kvarstode å flottans personalstater — sökte och erhöll anställning å ifrågavarande fartyg;

att han i följd härav under budgetåren 1928/29—1937/38 inkallades till tjänstgöring under i det närmaste 8 månader varje budgetår som kommanderad officer, till en början på Atle samt från och med våren 1933, då statens isbrytarfartyg Ymer togs i bruk, på sistnämnda fartyg, där han för närvarande är fartygschef;

att han från och med den 1 juli 1938 inkallades till tjänstgöring året om;

att hans avlöning på grund av anställning vid det statliga isbrytarväsendet, fränsett sjö tillägg och ersättning för naturaförmåner, uppgått till för tiden 1929—1937, då tjänstgöringen omfattade knappt 8 månader om året, i medeltal 4 060 kronor för år och för tiden därefter med helårstjänstgöring i medeltal omkring 10 000 kronor för år;

att hans anställning vid det statliga isbrytarväsendet är avsedd att upphöra med utgången av juni 1946;

samt att han, som den 27 november 1945 uppnådde 55 års ålder, på grund av sin anställning i flottans reserv är berättigad att åtnjuta reservpension å 300 kronor för år jämte tilläggsförmåner.

Utskottet. Utskottet hemställer med biträdande av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

3:o.

Förra tvättarbeterskan vid Norrbottens regemente Beda Johanna Finsson, född Hansson. Under punkten 3 av förenämnda proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förra tvättarbeterskan vid Norrbottens regemente Beda Johanna Finsson, född Hansson, må, räknat från och med den 1 november 1945, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 408 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Finsson är född den 27 december 1879 och således 66 år gammal;

att hon under sammanlagt något mer än 16 år innehaft anställning vid Norrbottens regemente, nämligen dels såsom servitris å manskapsmässen under tiden 1 november 1913—30 september 1921, dels ock såsom tvättarbeterska under tiden 1 april 1922—1 oktober 1924 och — med vissa avbrott — under tiden 9 januari 1940—22 oktober 1945;

att hennes dagliga arbetstid uppgått till såsom servitris i genomsnitt 10 timmar och såsom tvättarbeterska 8 timmar;

att hon i egenskap av servitris åtnjutit — förutom vissa naturaförmåner — kontant lön, som till en början utgjort 20 kronor i månaden och sedan successivt ökats till 52 kronor 50 öre i månaden;

samt att hennes aylöning såsom tvättarbeterska under tiden 1 april 1922—1 oktober 1924 uppgått till 130 kronor i månaden, under tiden 9 januari 1940—1 mars 1941 till i medeltal omkring 190 kronor i månaden och därefter till i medeltal omkring 230 kronor i månaden.

Utskottet hemställer,

Utskottet.

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag må vinna riksdagens bifall.

4:o.

Förste kontoristen vid Karlskrona örlogsvarv Seth Emanuel Eugén Söderström. I motionen I:4 hemställer herr *Berg, Robert*, »att förre kontorsföreståndaren, nuvarande förste kontoristen vid Karlskrona örlogsvarv Seth E. E. Söderström av riksdagen beviljas en pension motsvarande kontorsföreståndare, kontorsskrivare 2. kl. i 13 lönegraden».

Av handlingarna inhämtas,

att Söderström är född den 14 januari 1884 och alltså 62 år gammal;

att han tjänstgjort såsom skrivbiträde vid besiktningsinstitutionen vid örlogsvarvet i Karlskrona under tiden 1 maj—1 december 1903;

att han varit anställd vid sagda besiktningsinstitution såsom daglönare från och med den 1 februari 1904 till och med den 30 december 1912 och såsom

månadslönare från och med den 31 december 1912 till och med den 30 juni 1928;

att han under sistnämnda tid från och med den 1 januari 1921 tjänstgjort såsom kontorsföreståndare för besiktninginstitutionen med lön enligt 4 lönegraden i en av marinförvaltningen fastställd löneplan för, bland andra, civil personal vid örlogsvarvet;

att han på grund av ändrade arbetsuppgifter uppsades från sistnämnda anställning från och med den 1 juli 1928 och i stället erhöll anställning vid besiktninginstitutionen såsom kontorist med lön enligt 2 lönegraden i förenämnda löneplan;

att han vid övergång samma dag till 1928 års avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet inplacerades såsom kontorist i mot hans dåvarande arbetsuppgifter svarande lönegrad Eo 8;

att han den 1 augusti 1935 befordrades till förste kontorist med lön enligt lönegrad Eo 10 (numera MEo 10);

samt att han jämlikt övergångsbestämmelserna till kungörelsen den 22 juni 1928, nr 215, alltsedan den 1 juli 1928 utöver lön åtnjutit personligt lönetillägg motsvarande den minskning, som han efter övergången till de nya avlöningsbestämmelserna vidkänts i förhållande till tidigare uppbyggnad av löning.

Över förevarande motion har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande från statskontoret, som hört försvarets civilförvaltning.

Försvarets civilförvaltning har anfört:

Vid pensionsålderns inträde kommer Söderström att innehava befattning i lönegrad 10 i den i militära icke-ordinariereglementet intagna löneplanen MEo. På grund härav blir Söderström från och med avskedet berättigad till mot nämnda lönegrad svarande pension enligt allmänna tjänstepensionsreglementet. Den omständigheten att Söderström i samband med omorganisation av besiktninginstitutionen nedflyttades från sin befattning såsom kontorsföreståndare till befattning såsom kontorist, måste givetvis hava inneburit att hans arbetsuppgifter samtidigt förändrades. Att Söderström under sådana omständigheter skulle tilldelas särskild pension eller pensionstillägg på grund av de arbetsuppgifter, som ålegat honom före den 1 juli 1928, anser civilförvaltningen sig icke kunna tillstyrka. Civilförvaltningen kan icke heller med hänsyn till konsekvenserna tillstyrka, att bestämmelserna i 19 § militära tjänstepensionsreglementet erhålla retroaktiv tillämpning i förevarande fall.

Statskontoret har på av civilförvaltningen anförda skäl avstyrkt bifall till förevarande motion.

Utskottet.

Det i motionen väckta förslaget innebär, att Söderström, vilken innehar befattning såsom förste kontorist i lönegraden MEo 10 vid Karlskrona örlogsvarv, skulle tillförsäkras pension såsom om han vore innehavare av befattning som kontorsskrivare av 2. klass i lönegraden MEo 13. Då Söderström innehaft sin nuvarande befattning alltsedan år 1928, synes den omständigheten att han tidigare tjänstgjort i högre befattning icke böra föranleda förhöjning av det för honom gällande pensionsunderlaget. Erinras må, att pen-

sionsrätt för extra ordinarie tjänstemän infördes först från och med den 1 juli 1935, då militära tjänstepensionsreglementet trädde i kraft.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att förevarande motion I: 4 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

5:o.

Förre verkstadsförmannen Hans Wideman. I motionen II: 12 hemställer herr *Hedlund* i Östersund, »att riksdagen måtte tillerkänna Wideman ett årligt understöd med belopp, som riksdagen finner skäligt».

Av handlingarna inhämtas,

att Wideman är född den 19 april 1876 och således nära 70 år gammal;
att han innehåft fast anställning vid Jämtlands fältjägarregemente under tiden 6 april 1895—31 december 1902;

att han innehåft anställning såsom verkstadsförmän vid nämnda regementets skomakeriverkstad under tiden 1 april 1906—1 april 1920;

samt att han sistnämnda dag på egen begäran erhållit entledigande från berörda anställning såsom verkstadsförmän.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att Wideman på egen begäran lämnat sin anställning i statens tjänst år 1920 vid en levnadsålder av 43 år. Under sådana förhållanden finner sig utskottet icke kunna tillstyrka, att Wideman skulle beredas ett årligt understöd av statsmedel. Utskottet hemställer förty,

Utskottet.

att förevarande motion II: 12 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

6:o.

Förre soldaten Svante Bernhard Örn. I motionen II: 28 hemställer herr *Svensson* i Vä, »att riksdagen måtte besluta, att förre soldaten Svante Bernhard Örn vid förutvarande Kungl. Jönköpings regemente må från den 1 juli 1946 erhålla understöd från Vadstena krigsmanshuskassa efter samma grunder, som om han varit därtill i formellt avseende fullt berättigad».

Då den väckta underhållsfrågan är av beskaffenhet att böra prövas av försvarets civilförvaltning, hemställer utskottet,

Utskottet.

att förevarande motion II: 28 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

II. Socialdepartementet.

7:o.

Befattningshavaren vid riksförsäkringsanstaltens ombudskontor i Göteborg Karin Louise Noring, född Nielsen. Under punkten 4 av förenämnda proposition nr 72 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att befattningshavaren vid riksförsäkringsanstaltens ombudskontor i Göteborg Karin Louise Noring, född Nielsen, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, dock tidigast från och med den 1 juli 1946, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 944 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Noring är född den 2 juli 1883 och således 62 år gammal;

att hon är änka efter riksförsäkringsanstaltens förutvarande ombud i Göteborg, yrkesinspektörsassistenten Vilhelm Immanuel Noring, vilken avled den 9 april 1917;

att hon, som under åren 1913—1915 tidvis tjänstgjort såsom extra biträde vid yrkesinspektionen i Göteborg och därjämte sedan år 1913 varit sin make behjälplig med ombudsarbetet, vid dennes död förordnats att bestrida ombudsgöromålen till utgången av år 1917;

att hon därefter från och med den 1 januari 1918 varit anställd å riksförsäkringsanstaltens ombudskontor i Göteborg;

att hennes avlöning sedan åtskilliga år tillbaka utgjort 400 kronor i månaden, varå från och med den 1 januari 1942 utgått dyrtidstillägg med 20 procent;

samt att änkefru Noring efter makens död genom beslut av 1918 års riksdag (statsverksprop., X huvudtiteln, p. 37; bankoutsk. utl. nr 17 A, p. 40; riksd.skr. nr 10 A, p. 69) tillerkänts ett årligt understöd av 860 kronor från och med den 1 januari 1918.

Utskottet.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

8:o.

Städerskan hos yrkesinspektionen Hilda Löfgren. Under punkten 5 av förenämnda proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att städerskan hos yrkesinspektionen Hilda Löfgren må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, dock tidigast från och med den 1 juli 1946, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 300 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Löfgren är född den 11 mars 1874 och således 72 år gammal;
att hon sedan den 1 juli 1913 innehaft anställning såsom städerska hos yrkesinspektionen i åttonde distriktet (Karlstad) med en beräknad daglig arbetstid av minst 3 timmar;
att hon intill den 1 juli 1942 uppburit ersättning för städningsarbetet med lägst 20 och högst 40 kronor i månaden samt därefter med 43 kronor i månaden;
samt att hon är ensamstående och icke har andra tillgångar än ett kapitalbelopp å 1 000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

9:o.

Förra städerskan hos länsstyrelsen i Stockholms län Elin Gottfrida Rydström. Under punkten 6 av förenämnda proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förra städerskan hos länsstyrelsen i Stockholms län Elin Gottfrida Rydström må, räknat från och med den 1 januari 1946, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 384 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Rydström är född den 15 juni 1878 och således 67 år gammal;
att hon under tiden 1 maj 1922—31 december 1945 utfört städning och rengöring inom länsstyrelsens i Stockholms län ämbetslokaler, varvid hon under tiden till och med 31 januari 1939 biträtt dåvarande förste expeditionsvakten hos länsstyrelsen, vilken innehade städningen och rengöringen på entreprenad, samt från och med 1 februari 1939 varit anställd såsom städerska direkt hos länsstyrelsen;
att hennes dagliga arbetstid normalt uppgått till 4 timmar;
samt att hennes avlöning utgjort under tiden 1 februari 1939—31 december 1944 100 kronor i månaden jämte visst procentuellt tillägg därå sedan 1 januari 1941 ävensom från och med 1 januari 1945 110 kronor för månad jämte tillägg.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

10:o.

Extra landskontoristen hos länsstyrelsen i Östergötlands län Axel Vilhelm Thuresson. Under punkten 7 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att extra landskontoristen hos länsstyrelsen i Östergötlands län Axel Vilhelm Thuresson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, dock tidigast från och med den 1 juli 1946, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2 220 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Thuresson är född den 23 oktober 1881 och således 64 år gammal;

att han — efter att ha innehaft ett flertal olika anställningar, däribland såsom skrivbiträde åt vissa kommunala och statliga befattningshavare i Linköping — i augusti 1918 erhållit anställning hos länsstyrelsen i Östergötlands län, där han tjänstgjort å landskontoret;

samt att han alltsedan den 1 oktober 1935 åtnjuter lön såsom extra tjänsteman i 14 lönegraden, i vilken han numera tillhör 13 (högsta) löneklassen.

Utskottet.

Utskottet hemställer med biträdande av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

11:o.

Förra ombudet hos pensionsstyrelsen Karl Karlsson. I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren under nr 217 av herr *Rosander* jämte tre av kammarens övriga ledamöter och den andra inom andra kammaren under nr 348 av herr *Hallén*, har hemställts, »att riksdagen måtte tillerkänna ombudet hos kungl. pensionsstyrelsen Karl Karlsson pension eller understöd från och med juli månad innevarande år efter samma grunder som om han innehaft med pensionsrätt förenad statstjänst».

Av handlingarna inhämtas,

att Karlsson är född den 12 januari 1873 och således 73 år gammal;

att han alltsedan den 1 november 1913 varit pensionsstyrelsens ombud i distrikt, omfattande större delen av Kronobergs län (från och med den 1 januari 1918 omfattande Sunnerbo- och Växjöområdena i nämnda län);

att han beräknas lämna ifrågavarande uppdrag vid utgången av juni månad innevarande år;

samt att han härför åtnjutit arvode, uppgående till 1 800 kronor för år under tiden 1 januari 1920—30 juni 1927, 3 000 kronor för år under tiden 1 juli 1927—30 juni 1939 samt 3 300 kronor för år från och med den 1 juli 1939.

I skrivelse den 22 maj 1942 hemställde *pensionsstyrelsen* hos Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen tillerkänna Karlsson pension av statsmedel på grund av hans ifrågavarande förordnande såsom styrelsens om-

bud. I häröver avgivet utlåtande anförde *statskontoret*, att då befattning såsom pensionsstyrelsens ombud finge anses vara av den beskaffenhet, att pension å densamma i princip icke horde utgå, ämbetsverket med hänsyn jämväl till de konsekvenser, ett bifall till framställningen med säkerhet skulle medföra, icke kunde förorda, att pension av statsmedel i förevarande fall utverkades. I betraktande av de i ärendet föreliggande särskilda omständigheterna ansåge sig statskontoret emellertid kunna förorda, att en gratifikation, förslagsvis å 1 500 kronor, tillerkändes Karlsson vid avgång från befattningen. Genom beslut den 13 november 1942 fann *Kungl. Maj:t* framställningen ej föranleda annan åtgärd än att *Kungl. Maj:t* med hänsyn till i ärendet föreliggande särskilda omständigheter förordnade, att till Karlsson skulle efter det hans förordnande såsom pensionsstyrelsens ombud upphört utbetalas en gratifikation å 1 500 kronor.

Frågan om beredande av pension åt Karlsson på grund av hans förenämnda uppdrag var föremål för prövning av *1943 års riksdag* i anledning av två då väckta likalydande motioner. *Bankoutskottet* anförde därvid följande (utsk. utl. nr 31, p. 12):

Såsom statskontoret anført, torde befattning såsom pensionsstyrelsens ombud icke vara av beskaffenhet att böra grunda rätt till pension. På grund härav kan utskottet — även med beaktande av Karlssons mångåriga väl vitsordade tjänstgöring — icke tillstyrka bifall till det i motionerna väckta förslaget. Det må framhållas, att ett tillmötesgående av förslaget icke torde kunna undgå att medföra konsekvenser beträffande såväl vissa av pensionsstyrelsens övriga ombud som jämväl andra befattningshavargrupper med likartade tjänstgöringsförhållanden.

Med hänsyn till det anförda och då Karlsson enligt beslut av *Kungl. Maj:t* tillerkänts en avskedsgratifikation av 1 500 kronor, hemställde utskottet, att motionerna icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har *Kungl. Maj:t* tillerkänt Karlsson en gratifikation av 1 500 kronor, att utgå vid tidpunkten för upphörande av hans förordnande såsom pensionsstyrelsens ombud. Enligt vad utskottet inhämtat, kommer Karlsson att lämna sitt uppdrag med utgången av juni månad innevarande år.

I sin egenskap av pensionsstyrelsens ombud läser Karlsson intaga en särskild ställning såtillvida, att hans förordnande omfattat en längre tidrymd och ett vidsträcktare verksamhetsområde än vad fallet är beträffande övriga styrelsens ombud. Härtill kommer, att enligt vad som från pensionsstyrelsens sida vitsordats Karlsson städse utfört det på honom ankommande arbetet på ett ur styrelsens synpunkt synnerligen förtjänstfullt sätt. Under sådana förhållanden har utskottet vid den förnyade prövning utskottet ägnat förevarande pensionsfråga kommit till den uppfattningen, att vissa skäl kunna tala för beredandet åt Karlsson av en årlig pension av statsmedel under hans återstående livstid. Emellertid är utskottet icke berett att nu framlägga förslag i sådant avseende, utan torde pensionsfrågan lämpligen böra framläggas för

Utskottet.

riksdagen efter en förnyad prövning av Kungl. Maj:t. Utskottet finner sig därför icke böra förorda bifall till motionerna.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motioner I: 217 och II: 348 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

12:o.

Förre dispensärsköterskan Julia Hultgren. I motionen II: 258 hemställer herr *Lövgren*, »att riksdagen ville bevilja f. d. dispensärsköterskan fru Julia Hultgren, f. Heikka, i Kusmark, Västerbottens län, en årlig pension till så stort belopp som utskottet kan finna lämpligt med hänsyn till den insats hon gjort i dispensärverksamheten och de sviter detta medfört för henne».

Av handlingarna inhämtas,

att Hultgren är född den 4 september 1884 och alltså 61 år gammal;

att hon tjänstgjort som epidemisköterska och dispensärsköterska inom Pajala, Korpilombolo och Junosuando socknar under tiden 3 september 1909—1 april 1915;

att hon åren 1916 och 1917 innehaft anställningar vid olika sjukhus och såsom privatsköterska;

att hon tjänstgjort som dispensärsköterska inom Orust och Tjörns distrikt under tiden 1 november 1917—1 oktober 1919, inom Gammelstads distrikt under tiden 1 november 1919—30 november 1920 samt inom Skellefteå socken under tiden 15 december 1920—31 december 1924, vid vilken sistnämnda tidpunkt hon nödgades avgå från sin anställning som dispensärsköterska i följd av att hon den 2 november 1924 ingått äktenskap;

att hennes sammanlagda tjänstetid inom den öppna sjukvården i Norrbottens, Göteborgs och Bohus samt Västerbottens län utgjort 12 år 7 månader 15 dagar;

att hon innehaft pensionsreglerad tjänst från ingången av år 1922;

att hon uppbär s. k. uppskjuten tjänstepension från statens pensionsanstalt med 23 kronor för år;

att hon enligt utfärdat läkarintyg alltsedan år 1921 lider av kronisk ledgångsreumatism;

samt att hon är medellös.

I en den 25 mars 1945 dagtecknad skrift anhöll Hultgren — med förmälan att hon ådragit sig berörda sjukdom under tjänstgöringen som dispensärsköterska i Norrbottens och Västerbottens län — hos Kungl. Maj:t att komma i åtnjutande av förhöjd tjänstepension.

I häröver avgivet yttrande anförde *medicinalstyrelsen*, att Hultgren i skrivelse till styrelsen uppgivit, att därest hon ej nödgats frånträda sin tjänst på grund av ingånget äktenskap hon trots sin reumatiska åkomma skulle varit i stånd att fortsätta tjänstgöringen. Hennes hälsotillstånd syntes sålunda vid

tidpunkten för tjänstens upphörande icke ha varit av sådan art, att hon borde tillförsäkras pension på grund av sjukdom, ådragen under tjänsten.

Statens pensionsanstalt anförde, att antalet av de befattningshavare, vilka i likhet med sökanden avgått ur tjänst med rätt att komma i åtnjutande av allenast på egna avgifter beräknad uppskjuten tjänstepension enligt anstaltens reglemente, vore betydande. Ett bifall till framställningen skulle därför kunna få prejudicerande verkningar av stor räckvidd. Med hänsyn därtill och i betraktande av att tidigare liknande framställningar avslagits kunde pensionsanstalten icke tillstyrka, att åtgärder vidtoges för beredande av pensionsförbättring åt sökanden.

Statskontoret fann sig i likhet med pensionsanstalten icke kunna tillstyrka, att åtgärder vidtoges för beredande av pensionsförbättring åt Hultgren.

Genom beslut den 18 januari 1946 fann Kungl. Maj:t den gjorda framställningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Det i förevarande motion väckta förslaget avser, att förra dispensärsköterskan Julia Hultgren, som under åren 1909—1915 och 1917—1924 verkat inom den öppna sjukvården med en sammanlagd tjänstetid av närmare 13 år, skulle beredas en skälig pension av statsmedel utöver henne författningens enligt tillkommande uppskjuten tjänstepension från statens pensionsanstalt. Av handlingarna i ärendet framgår, att tjänstgöringen, som till större delen varit förlagd till rikets nordliga delar, delvis varit av mycket ansträngande beskaffenhet, varför hennes hälsa utsatts för svåra påfrestningar. Såsom medicinalstyrelsen påpekat, skulle dock hennes hälsotillstånd icke ha lagt hinder i vägen för fortsatt utövande av sjuksköterskeyrket, därest hon icke nödgats frånträda sin tjänst på grund av ingånget äktenskap.

Utskottet.

Vid bedömande av frågan huruvida staten nu bör träda hjälpande emellan genom beviljande i särskild ordning åt Hultgren av en pension på grund av det arbete hon nedlagt i sjukvårdens tjänst, finner sig utskottet icke kunna bortse från att en dylik åtgärd skulle kunna medföra vittgående konsekvenser, särskilt i betraktande av den relativt korta tjänstetiden. Såsom pensionsanstalten upplyst, är nämligen antalet av de befattningshavare, vilka i likhet med Hultgren lämnat sin tjänst med rätt att erhålla allenast på egna avgifter grundad s. k. uppskjuten pension, jämförelsevis betydande. Under sådana förhållanden finner sig utskottet, även med behjärtande av de i förevarande fall föreliggande ömmande omständigheterna, förhindrat tillstyrka, att åtgärder vidtagas i den väckta motionens syfte.

Enligt utskottets mening synes det emellertid vara motiverat, att Hultgren tillerkännes en gratifikation såsom erkänsla för hennes uppoffrande arbete inom dispensärsjukvården. Utskottet vill uttala den förhoppningen, att Kungl. Maj:t tager denna fråga under välvilligt bedömande.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att förevarande motion II: 258 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

III. Kommunikationsdepartementet.

13:o.

Förmanen vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnarbeten Nils Wallin. Under punkten 8 av förenämnda proposition nr 72 föreslår Kungl. Maj:ts riksdagen medgiva, att förmanen vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnarbeten Nils Wallin må från och med den 1 juni 1946 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 596 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Wallin är född den 20 december 1884 och således 61 år gammal;

att han under tiden 1 november 1903—31 oktober 1908 innehaft militär anställning, därvid han bland annat avlagt underofficersexamen vid kavalleriet;

att han varit anställd vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnarbeten under tiden sedan den 23 mars 1925, därvid han först varit grovarbetare samt från och med den 1 maj 1928 förman;

att han, som till en början åtnjutit växlande avlöning för timma och för månad, sedan den 1 juli 1939 uppburit arvode motsvarande lön enligt 13 löneklassen å E-ort jämte därå belöpande rörligt tillägg och, sedan den 1 januari 1941, jämväl kristillägg;

att Wallins hälsotillstånd under de senaste åren så försämrats, att han befunnits för framtiden oförmögen att på ett tillfredsställande sätt sköta sin tjänst eller annan befattning inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde;

samt att han avses skola lämna sin anställning den 1 juni 1946.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

14:o.

Förre vägmästaren Carl Anselm Ek. I motionen II: 344 hemställa herrar *Jacobsson* i Igelsbo och *Hansson* i Skediga, »att riksdagen måtte bevilja f. d. vägmästaren Carl Anselm Ek en årlig pension av 2 996 kronor jämte rörligt tillägg och kristillägg».

Av handlingarna inhämtas,

att Ek är född den 12 mars 1881 och således 65 år gammal;

att han innehade anställning som vägmästare hos väghållningsdistrikt och vägdistrikt under tiden 15 februari 1925—31 december 1943;

samt att han tjänstgjorde som kontrollant vid vägförvaltningen i Uppsala län under tiden 1 januari—31 mars 1944, vid vilken sistnämnda tidpunkt han på grund av uppnådd pensionsålder frånträdde ifrågavarande anställning.

Enligt beslut å vägstämman inom Uppsala läns västra vägdistrikt den 4 december 1937 tillförsäkrades Ek rätt att vid uppnådd ålder av 63 år uppbära tjänstepension med ett årligt belopp av 1 997 kronor. Pensionen hade beräknats enligt av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 14 maj 1937 utarbetade normer. Enligt dessa normer skulle pension till vid vägdistrikt anställd vägmästare, vars pensionering skedde genom pensionsförsäkring, utgå med 3 100 kronor vid en tjänstetid av 30 år. Då emellertid Eks tjänstår intill pensionsåldern uppginge till 29, hade pensionsbeloppet avkortats med $\frac{1}{30}$, varjämte — enär Ek icke förpliktats bidra till kostnaderna för sin pensionering — det sålunda avkortade pensionsbeloppet minskats med en tredjedel. Härigenom har tjänstepensionsbeloppet bestämts till $(\frac{29}{30} \cdot 3\,100 \cdot \frac{2}{3} =)$ 1 997 kronor. Å ifrågavarande pensionsförmåner utgå icke några rörliga tilläggsförmåner.

Den till Ek utgående tjänstepensionen har utmätts enligt de grunder, som plägat tillämpas vid bestämmande av pensionsförmånerna åt förutvarande anställningshavare hos vägdistriktet. Ett bifall till det i motionen väckta yrkandet skulle otvivelaktigt medföra icke önskvärda konsekvenser. Utskottet kan fördenskull icke förorda bifall till motionen.

Utskottet.

Utskottet hemställer förty,

att förevarande motion II: 344 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

IV. Finansdepartementet.

15:o.

Förra städerskan hos riksräkenskapsverket Edla Amalia Adler, född Dalén. Under punkt 9 av förevarande proposition nr 72 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förra städerskan hos riksräkenskapsverket Edla Amalia Adler, född Dalén, må, räknat från och med den 1 november 1945, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 384 kronor, varvid skall iakttagas den henne genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 november 1945 ålagda återbetalningsskyldigheten.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Adler är född den 26 augusti 1878 och således 67 år gammal;

att hon under tiden 10 juni 1923—31 oktober 1945 utfört städningsarbete hos riksräkenskapsverket, varvid hon intill utgången av januari 1940 varit anställd av förste expeditionsvakten hos verket, vilken på entreprenad omhänderhaft städningen inom viss del av verkets lokaler, och därefter varit anställd direkt hos riksräkenskapsverket;

att Adlers dagliga arbetstid uppgått till 4 $\frac{1}{2}$ timmar;

att hon i ersättning för städningsarbetet under tiden 1 februari 1940—31 december 1944 uppburit 112 kronor 50 öre i månaden, varå från och med den 1 januari 1941 utgått vissa procentuella tillägg, samt att ersättningen

från och med 1 januari 1945 uppgått till 123 kronor 75 öre i månaden jämte 25 procent tillägg.

Utskottet. Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

16:o.

Städerskan vid tullkammaren i Karlshamn Ellen Elida Laurentia Svensson, född Håkansson. Under punkten 10 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att städerskan vid tullkammaren i Karlshamn Ellen Elida Laurentia Svensson, född Håkansson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon före den 1 juli 1946 lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 408 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Svensson är född den 4 november 1877 och således 68 år gammal;
att hon sedan den 1 december 1913 varit anställd såsom städerska vid tullkammaren i Karlshamn med en arbetstid av omkring 20 timmar i veckan;
att hennes ersättning för städningsarbetet under tiden 1 oktober 1940—30 september 1945 uppgått till i medeltal omkring 920 kronor för år;
att Svensson — förutom nämnda anställning — jämväl sedan den 1 juli 1927 innehaft anställning såsom städerska vid sjömanshuset i Karlshamn;
att hennes arbetstid vid sjömanshuset uppgått till i medeltal 2 timmar om dagen;
samt att hennes ersättning för arbetet där sedan den 1 oktober 1938 utgjort 360 kronor för år.

Utskottet. Utskottet får hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

17:o.

Övermaskinisten å kustbevakningsångaren Triton Sven Jacobson. Under punkten 11 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att övermaskinisten å kustbevakningsångaren Triton Sven Jacobson må från och med månaden näst efter den, varunder han före den 1 juli 1946 lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 272 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Jacobson är född den 15 november 1878 och således 67 år gammal;
att han under tiden 16 september 1929—15 oktober 1939 varit anställd vid tullverket såsom förste maskinist å kustbevakningsångaren Triton;

att han, sedan nämnda fartyg ställts till marinens förfogande, från och med den 16 oktober 1939 varit anställd vid marinen såsom övermaskinist å fartyget, vilken anställning beräknas upphöra med utgången av februari 1946;

samt att han i sistnämnda anställning åtnjutit arvode, som från och med den 1 september 1941 utgått med 500 kronor i månaden, varjämte han intill den 6 oktober 1945 under viss tjänstgöring uppburit mässpenningar med 3 kronor 60 öre för dag och därefter dagtraktamente med 10 kronor för dag.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad Kungl. Maj:t föreslagit, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

18:o.

Förre förste maskinisten å kustbevakningsångaren Triton Johan Mauritz Karlberg. Under punkten 12 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre förste maskinisten å kustbevakningsångaren Triton Johan Mauritz Karlberg må, räknat från och med den 1 november 1945, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 924 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Karlberg är född den 17 december 1881 och således 64 år gammal;

att han under tidsperioderna 31 mars—9 december 1922 och 2 april—15 juni 1923 varit anställd hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen såsom maskinist å bogserbåt;

att han innehaft anställning vid tullverket dels under tiden 23 juni—18 augusti 1926 såsom andre maskinist å ett av tullverket tillfälligt förhyrt fartyg, dels under tiden 7 februari 1931—15 oktober 1939 såsom andre maskinist å kustbevakningsångaren Triton;

att han, sedan sistnämnda fartyg ställts till marinens förfogande, under tiden 16 oktober 1939—5 oktober 1945 varit anställd vid marinen såsom förste maskinist å fartyget;

samt att han vid marinen uppburit fast månadslön, som under tiden 1 september 1941—30 juni 1943 uppgått till 360 kronor och därefter till 400 kronor, varjämte han vid viss tjänstgöring åtnjutit mässpenningar med 3 kronor 60 öre för dag.

Med biträdande av vad Kungl. Maj:t föreslagit hemställer utskottet,

Utskottet.

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

19:o.

Kontrollören vid brännvinstillverkningen Olof Sjöholm. Under punkten 13 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att kontrollören vid brännvinstillverkningen Olof Sjöholm må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, dock tidigast från och med den 1 juli 1946, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 800 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Sjöholm är född den 8 september 1875 och således 70 år gammal;

att han tjänstgjort som kontrollör vid sockerraffinaderi under tillverkningsåren 1906/07—1921/22 samt såsom tillfälligt biträdande kontrollör vid sockerraffinaderi och, i mindre utsträckning, såsom tillsyningsman under tillverkningsåren 1922/23—1928/29;

att han alltsedan tillverkningsåret 1929/30 innehaft anställning såsom kontrollör vid brännvinstillverkningen, dock att Sjöholm icke kunnat beredas tjänstgöring under tillverkningsåren 1942/43 och 1944/45 på grund av inskränkning i tillverkningen av potatisbrännvin;

att han vid sockerbeskattningens upphörande 1929 av Kungl. Maj:t och riksdagen tillerkändes en engångsersättning med 2 200 kronor;

att hans tjänstgöring vid socker- och brännvinstillverkningen varit av följande omfattning, nämligen:

Tillverkningsår	Antal dagar	Tillverkningsår	Antal dagar	Tillverkningsår	Antal dagar
1906/07	335	1920/21	365	1934/35	165
1907/08	270	1921/22	365	1935/36	159
1908/09	365	1922/23	122	1936/37	176
1909/10	365	1923/24	152	1937/38	208
1910/11	365	1924/25	139	1938/39	175
1911/12	366	1925/26	199	1939/40	159
1912/13	365	1926/27	79	1940/41	216
1913/14	365	1927/28	136	1941/42	166
1914/15	365	1928/29	144	1942/43	—
1915/16	366	1929/30	83	1943/44	183
1916/17	334	1930/31	144	1944/45	—
1917/18	360	1931/32	130	1945/46	100
1918/19	365	1932/33	168	Summa dagar	9 036
1919/20	366	1933/34	151		

att han således vid utgången av tillverkningsåret 1945/46 kommer att hava varit förordnad såsom kontrollör vid kontrollen över sockerbeskattningen och vid brännvinstillverkningen under tillhoppa 40 tillverkningsår och med en sammanlagd effektiv tjänstetid av i runt tal 25 år;

samt att hans anställning kommer att upphöra med utgången av september 1946.

Utskottet hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

V. Ecklesiastikdepartementet.

20:o.

Trädgårdsarbetaren vid Uppsala universitets botaniska trädgård August Wilhelm Jansson. Under punkten 14 av förevarande proposition nr 72 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att trädgårdsarbetaren vid Uppsala universitets botaniska trädgård August Wilhelm Jansson må från och med månadens näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, dock tidigast från och med den 1 juli 1946, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 696 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Jansson är född den 16 september 1875 och således 70 år gammal;

att han under $2\frac{1}{2}$ månader år 1928 och sedan den 19 april 1929 utan avbrott innehaft anställning såsom trädgårdsarbetare vid Uppsala universitets botaniska trädgård;

att hans arbetstid under ifrågavarande anställning uppgått till i medeltal omkring 48 timmar i veckan;

att hans löneförmåner under åren 1938—1944 utgjort i medeltal omkring 3 700 kronor för år;

att han i anledning av olycksfall i arbetet (förlust av ett öga) från den 19 november 1933 tillerkänts en årlig livränta av 366 kronor 67 öre;

samt att han beräknas komma att sluta sin anställning med utgången av juni 1946, vid vilken tidpunkt han beräknas innehava en sammanlagd tjänstgöringstid av 17 år 5 månader.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

21:o.

Lärarinnan vid konstfackskolan (företvarande tekniska skolan i Stockholm) Hedvig Maass. Under punkten 15 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att lärarinnan vid konstfackskolan Hedvig Maass må från och med den 1 juni 1946 under sin återstående livstid från

anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 548 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Maass är född den 28 mars 1885 och således 61 år gammal;

att hon tjänstgjort *dels* vid högre konstindustriella skolan sedan den 7 januari 1912 med en undervisningsskyldighet av såsom lärarinna i konstvävning 504 timmar för år, motsvarande 14 veckotimmar, och såsom lärarinna i växtfärgning 24 timmar för år till och med vårterminen 1942 och 20 timmar för år från och med höstterminen 1942, *dels ock* vid konstindustriella dagskolan sedan den 1 oktober 1929 såsom lärarinna i vävning med 6 veckotimmar till och med vårterminen 1942 och 1—5 veckotimmar under tiden därefter;

att hon kan räkna en anställningstid vid tekniska skolan (konstfackskolan) av mer än 30 år;

att hon under läsåren 1940/41—1944/45 från skolan uppburit en avlöning, som utgjort i medeltal 2 900 kronor för år, vartill kommit oregrerat dyrtidstillägg och kristillägg;

att hon icke innehaft annan anställning än vid ifrågavarande skola;

att hon enligt läkarintyg har höggradigt nedsatta krafter och för framtiden ej tillfredsställande kan sköta sin tjänst;

samt att hon beräknas lämna sin nuvarande anställning den 1 juni 1946.

Utskottet.

Utskottet, som icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

22:o.

Timläraren Jöns Magnus Jönsson. I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren under nr 155 av herr *Björnsson* jämte två av kammarens övriga ledamöter och den andra inom andra kammaren under nr 262 av herr *Hagård*, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta tillerkänna ingenjören Magnus Jönsson en pension på 1 500 kronor per år jämte vanliga tillägg, att utgå från och med månaden näst efter den, då han avgått från den befattning han nu innehar vid tekniska gymnasiet i Borås».

Av handlingarna inhämtas,

att Jönsson är född den 18 februari 1880 och således 66 år gammal;

att han alltsedan år 1916 varit anställd såsom timlärare vid tekniska elementarskolan, sedermera tekniska gymnasiet i Borås;

att hans undervisningsskyldighet under de senaste tio åren uppgått till 13—14 veckotimmar;

att hans årliga avlöningsförmåner under de sista fem åren uppgått till i medeltal 5 077 kronor;

att han förutom nämnda timlärartjänst innehaft anställning såsom extra, respektive ordinarie assistent vid kemiska kontrollanstalten i Borås;

att hans arvode från kontrollanstalten uppgått till 5 600 kronor för år;

samt att han vid avgång från sin tjänst vid kontrollanstalten kan påräkna visst understöd, vilket emellertid kommer att bli beroende av beslut för ett år i sänder.

Över förevarande motioner har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande från *statskontoret*, som anfört:

Statskontoret vill erinra, att riksdagen tidigare i vissa fall beviljat pension åt befattningshavare, som endast fullgjort tjänstgöring såsom timlärare (se exempelvis bankoutsk. utl. nr 31/1943 p. 25 ang. timlärarinnan Hilma Christina Henningsson), nämligen i sådana fall, där timlärartjänsten utgjort vederbörandes huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla. I förevarande fall har Jönsson delat sin tid och arbetskraft mellan sin timlärartjänst och verksamheten vid kontrollanstalten. Jönssons lärartjänst torde därför knappast kunna betraktas såsom hans huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla. Statskontoret anser emellertid skäligt, att, under villkor att staden och vederbörande landsting förbinda sig att till Jönsson utbetala viss pension på grund av hans anställning vid kontrollanstalten, Jönsson erhåller pension av statsmedel på grund av sin timläraranställning. I motionen har pensionens belopp föreslagits till 1 500 kronor för år jämte sedvanliga tillägg, varmed torde avses dyrtidstillägg och kristillägg. Med utgångspunkt från Jönssons avlöning under de senaste tio åren skulle hans pensionsförmåner, under förutsättning att pensionen beviljas tidigast från och med den 1 juli 1946, kunna beräknas på följande sätt. Medeltalet av löneförmånerna under åren 1935/36—1939/40 uppgår till 2 506 kronor, medan medeltalet för åren 1940/41—1944/45 uppgår till 5 077 kronor. Efter reducering av sistnämnda belopp med hänsyn till att däri får anses ingå 31 procent rörligt tillägg och kristillägg skulle medeltalet för hela 10-årsperioden bliva 3 161 kronor. Detta belopp motsvarar närmast lönebeloppet å F-ort i 6 löneklassen, vilken utgör slutlöneklassen i lönegrad Eo 3. Då Jönsson kan tillgodoräkna 30 tjänstår, torde pensionen alltså i första hand beräknas motsvara pensionsunderlaget i sistnämnda lönegrad, 1 884 kronor, men minskas med 10 procent, då några pensionsavgifter icke erlagts. Det ifrågakommande pensionsbeloppet skulle sålunda efter vederbörlig avrundning utgöra 1 704 kronor. Å detta belopp bör utgå rörligt tillägg och kristillägg. De sammanlagda pensionsförmåner, som Jönsson härigenom skulle erhålla, motsvara ungefär det av motionären föreslagna beloppet jämte å det samma avsedda dyrtidsförmåner. Statskontoret får alltså föreslå, att Jönsson under ovan angivet villkor erhåller pension av statsmedel med 1 704 kronor för år jämte rätt till rörligt tillägg och kristillägg.

I likhet med statskontoret finner utskottet det vara med billighet förenligt, att Jönsson tillerkännes en pension av statsmedel på grund av berörda timläraranställning vid tekniska gymnasiet i Borås. Vad angår storleken av denna pension, finner sig utskottet böra biträda statskontorets förslag, att pensionsbeloppet bestämmas till 1 704 kronor jämte rörligt tillägg och kristillägg. Det synes kunna förutsättas, att bidrag till Jönssons pensionering på grund av hans anställning vid kemiska kontrollanstalten i Borås lämnas från anstaltens huvudman.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motioner I: 155 och II: 262, må medgiva, att timläraren vid tekniska gymnasiet i Borås Jöns Magnus Jönsson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin ifrågavarande anställning, dock tidigast från och med den 1 juli 1946, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 704 kronor.

VI. Jordbruksdepartementet.

23:o.

Förre ladugårdsföreståndaren Alfred Svensson. I motionen II: 29 hemställer herr *Paulsen*, »att pensionen till f. ladugårdsföreståndaren vid Alnarps egendom, pr Åkarp, Alfred Svensson höjes till kronor 3 067: —».

Av handlingarna inhämtas,

att Svensson är född den 27 november 1877 och således 68 år gammal;

att han under tiden 1 november 1916—31 oktober 1945 varit anställd såsom ladugårdsföreståndare vid Alnarps egendom;

samt att han åtnjutit kontant avlöning, vilken under de senare anställningsåren uppgått till 3 396 kronor för år, vartill kommit vissa naturaförmåner, vilka av styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut uppskattats till 1 200 kronor för år.

På framställning av Kungl. Maj:t i propositionen nr 103 till 1943 års riksdag, punkten 13, medgav samma riksdag (bankoutskottets utl. nr 31, p. 27), att Svensson finge från och med månaden näst efter den, varunder han lämnade sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 752 kronor. Beträffande avvägningen av ifrågavarande pensionsbelopp inhämtas av propositionen följande:

Efter omräkning till s. k. nyreglerad avlöning motsvarade Svenssons samtliga avlöningsförmåner, fränsett å lönen beräknat kristillägg, ett lönebelopp av 3 317 kronor jämte dyrtidstillägg. Detta belopp överensstämde närmast med lön i 14 löneklassen, B-ort, i den före den 1 juli 1939 för extra ordinarie befattningshavare vid nyreglerade verk gällande löneplanen (= 3 384). A-ortslönen i samma löneklass utgjorde 3 240 kronor. Med utgångspunkt från $\frac{2}{3}$ av sagda belopp samt med hänsyn tagen till att Svensson ej erlagt pensionsavgifter ävensom att han vid beräknad avgång ur tjänst den 1 november 1943 endast kunde räkna 27 tjänstår skulle pensionen för honom närmast bliva ($\frac{2}{3}$ av 3 240 = 2 160; 2 160 — 216 = 1 944; $\frac{27}{30}$ av 1 944 =) 1 749 kronor eller efter avrundning 1 752 kronor.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 10 augusti 1944 hemställde *styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* — med förmälan att Svensson beräknades kunna kvarstå i tjänst intill den 1 november 1945, vid vilken tidpunkt han kunde räkna 29 tjänstår — att Kungl. Maj:t måtte taga frågan om pension till Svensson under ny prövning samt föranstalta om att honom bereddades förhöjd pension.

I häröver avgivet utlåtande erinrade *statskontoret*, att den Svensson av 1943 års riksdag beviljade pensionen fastställdes enligt de grunder, som tillämpades vid bestämmande av s. k. riksdagspension, samt att Svenssons avgång ur tjänst därvid beräknats komma att äga rum den 1 november 1943, vid vilken tidpunkt Svensson vore nära 66 år gammal. Vid angivna förhållanden och då den omständigheten, att Svensson bibehållits i tjänst även efter sistnämnda dag, icke kunde anses utgöra skäl för en framställning till riksdagen om förhöjd pension åt honom, syntes institutstyrelsens framställning icke böra föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Genom beslut den 26 januari 1945 fann *Kungl. Maj:t* institutstyrelsens framställning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har den Svensson av 1943 års riksdag beviljade pensionen — inklusive rörliga tilläggsförmåner uppgående till 2 578 kronor för år — beräknats enligt de för dylika pensioner tillämpade grunderna. Vid sådant förhållande och då den omständigheten, att Svensson bibehållits i tjänst intill den 1 november 1945, icke bör föranleda omräkning av pensionens belopp, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att förevarande motion II: 29 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

B. Affärsdrivande verks medel.

I. Postmedel.

24:o.

Förre vaktmästaren vid postkontoret i Ånge Carl Johan Fredrik Johansson. I motionen II: 103 hemställer herr *Jonsson* i Haverö, »att riksdagen måtte bevilja förre vaktmästaren vid postkontoret i Ånge C. J. F. Johansson pension till belopp, som med avseende å tjänstetid, anställningens beskaffenhet och särskilda omständigheter i övrigt må anses skäligt».

Av handlingarna inhämtas,

att Johansson är född den 9 februari 1878 och alltså 68 år gammal;

att han enligt egen uppgift innehaft anställning vid statens järnvägar såsom e. o. banvakt och kolvakt under omkring 4 år;

att han under tiden december 1926—november 1944 utfört vissa tjänstgöringsuppdrag vid postkontoret i Ånge (brevbäring, städning, renhållning, eldning m. m.);

att hans arbetstid under åren 1928—1937 utgjort omkring 30 timmar per vecka och under tiden därefter omkring 40 timmar per vecka;

att hans avlöningsförmåner under tiden juli 1928—november 1944 uppgått till sammanlagt 37 644 kronor, motsvarande omkring 2 350 kronor per år;

samt att han på grund av ett honom den 22 november 1944 övergången olycksfall frånträtt sin anställning vid postverket den 3 december samma år.

I en den 21 februari 1945 dagtecknad skrift anhöll Johansson hos generalpoststyrelsen om pension. Genom beslut den 21 augusti samma år fann *generalpoststyrelsen* ansökningen icke föranleda någon styrelsens åtgärd.

Utskottet.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har Johansson under en tid av omkring 18 år innehaft anställning vid postverket, vilken med hänsyn till därunder utgående avlöningsförmåner torde få anses ha utgjort hans huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla. Ehuru av nämnda anställningstid endast omkring 11 år infallit före 60 års ålder, finner utskottet det vara med billighet förenligt, att — på sätt tidigare i vissa med det förevarande likartade fall av riksdagen medgivits — Johansson tillerkännes en årlig pension av statsmedel under sin återstående livstid. Pensionsbeloppet synes utskottet böra bestämmas till 504 kronor.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 103, må medgiva, att förre vaktmästaren vid postkontoret i Ånge Carl Johan Fredrik Johansson må, räknat från och med den 1 januari 1946, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 504 kronor, att utgå av postmedel.

II. Statens järnvägars medel.

25:o.

Förra städerskan vid statens järnvägar Klara Josefina Grahn, född Renberg. Under punkten 16 av förevarande proposition nr 72 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förra städerskan vid statens järnvägar Klara Josefina Grahn, född Renberg, må, räknat från och med den 1 mars 1945, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 300 kronor, att utgå av trafikmedel.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Grahn, som är änka, är född den 12 september 1880 och således 65 år gammal;

att hon under tiden 1 januari 1930—28 februari 1945 eller sålunda under 15 år 2 månader innehaft anställning såsom städerska vid statens järnvägars huvudverkstad i Notviken;

att hennes arbetstid uppgått till i genomsnitt 6 timmar för söckendag;

att hennes inkomst under de senaste fem åren av anställningstiden utgjort i medeltal 2 156 kronor för år;

att hon saknar tillgångar av förmögenhetsvärde i vidare mån än att hon äger en fastighet, taxerad till 6 000 kronor;

samt att hon — sedan hennes make, filaren vid statens järnvägar Carl August Grahn, avlidit — genom beslut av 1927 års riksdag (bankoutsk. utl. nr 38, p. 59; riksd. skr. nr 216, p. 57) erhållit ett årligt understöd av 384 kronor att utgå från och med den 1 januari 1927 under hennes återstående livstid, så länge hon förblir änka.

Utskottet hemställer med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

26:o.

Banvakten, förre hamnlotsen Karl Wilhelm Sendström. I motionen II: 11 hemställa herrar *Jonsson* i Skutskär och *Eriksson* i Stockholm, »att riksdagen måtte besluta tilldela banvakten, f. d. hamnlotsen K. W. Sendström, Harnäs, en grundpension av minst 2 588 kr. per år räknat från den 1 december 1946».

Av handlingarna inhämtas,

att Sendström är född den 25 november 1883 och således 62 år gammal;

att han anställdes som extra hamnlots vid förutvarande Uppsala—Gävle järnväg den 1 april 1913 och såsom ordinarie hamnlots vid nämnda järnväg den 1 januari 1914;

att han den 1 januari 1930 överfördes till befattning som ordinarie banvakt vid nämnda järnväg;

att han den 1 augusti 1933 i samband med förstatligandet av sagda järnväg övergick till statens järnvägar och där erhöll ordinarie befattning såsom banvakt från och med den 1 januari 1934.

Över förevarande motion har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande från statskontoret, som hört järnvägsstyrelsen.

Järnvägsstyrelsen har anfört:

Räknat från och med den 1 januari 1914 intill tidpunkten för statens övertagande av Enskilda Järnvägarnes Pensionskassa — den 1 juli 1945 — var Sendström delägare i nämnda pensionskassa. Jämlikt bestämmelserna i kungl. kungörelsen den 29 juni 1945 (nr 500) angående reglering av pensionsförhållandena för vissa anställningshavare och pensionärer vid statens med

flera järnvägar har Sendström från och med den 1 juli 1945 blivit underkastad allmänna tjänstepensionsreglementet och därmed även allmänna familjepensionsreglementet samt från och med samma dag vidkänts de tjänste- och familjepensionsavdrag, som enligt sagda reglementen gälla för ordinarie befattning tillhörande lönegrad A 5. Vid avgång ur statens järnvägars tjänst efter uppnådd pensionsålder (63 år) med utgången av november månad 1946 är han enligt allmänna tjänstepensionsreglementet berättigad att komma i åtnjutande av en årlig tjänstepension, beräknad efter grundbelopp av 2 184 kronor, vilket innebär, att hans sammanlagda pensionsförmåner — inklusive rörligt tillägg och kristillägg enligt gällande grunder och nuvarande indexläge — komma att uppgå till 2 861:04 kronor för år räknat. Allmänna tjänstepensionsreglementet skulle icke ägt tillämpning å Sendström, därest han före den 1 oktober 1945 till järnvägsstyrelsen anmält, att han icke ville underkasta sig nämnda reglementes villkor och bestämmelser. Om sådan anmälan gjorts, skulle reglementet för f. d. Enskilda Järnvägarnes Pensionskassa fortfarande varit för honom gällande, och han skulle således alltjämt hava erlagt pensionsavgifter samt ägt pensionsrätt enligt samma pensionskassas reglemente. I sistnämnda fall skulle till honom från och med den 1 december 1946 utgått pension enligt bestämmelserna i f. d. Enskilda Järnvägarnes Pensionskassas reglemente förhöjd med 10 % eller med ett årligt belopp av 2 588 kronor. Härvid skulle dock icke utgått vare sig fyllnadspension eller andra statliga tilläggsförmåner i form av dyrtidstillägg (rörligt tillägg) eller kristillägg och icke heller — såsom felaktigt angivits i motionen — dyrtidshjälp (20 %).

Enär Sendström genom övergång på de statliga pensionsreglementena kommit i förmånligare ställning i pensionshänseende, än om han kvarstått vid tillämpning av föreskrifterna i den enskilda pensionsinrättningens reglemente, får styrelsen för sin del avstyrka bifall till motionen.

Statskontoret har icke funnit anledning till uttalande utöver vad järnvägsstyrelsen anfört i ärendet. På av styrelsen anförda skäl har statskontoret därför avstyrkt bifall till motionen.

Utskottet.

Under åberopande av vad järnvägsstyrelsen i ärendet upplyst hemställer utskottet,

att förevarande motion II: 11 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

27: o.

Förre ban- och byggnadsarbetaren Frans Johan Lundström. I motionen II: 56 hemställer herr *Jacobson* i Vilhelmina, »att riksdagen må medgiva, att Lundström må från och med den 1 januari 1946 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 504 kronor plus rörliga tilläggsförmåner».

Av handlingarna inhämtas,

att Lundström är född den 10 augusti 1883 och således 62 år gammal;

att han innehaft anställningar såsom ban- och byggnadsarbetare vid statens järnvägar vissa tider av åren 1924—1937 och 1940—1945 samt såsom diversearbetare vid statens vattenfallsverk vissa tider av åren 1938 och 1939;

att hans sammanlagda effektiva anställningstid i statens tjänst uppgått till omkring 13 år 6 månader, därav omkring 11 år 8 månader före 60 års ålder.

I en den 20 juni 1945 dagtecknad skrift framställde Lundström hos järnvägsstyrelsen förfrågan, huruvida möjlighet förefunnes för honom att på grund av berörda anställningar bliva tillerkänd någon gratifikation.

I skrivelse den 29 augusti samma år meddelade *järnvägsstyrelsen* Lundström, att enär han icke vore underkastad tjänstepensionsreglementet för arbetare och då han ej heller uppfyllde i kungörelsen 1942: 696 stadgad förutsättning för erhållande av pension, styrelsen icke kunnat tillerkänna honom pension eller därmed jämförligt understöd.

Med hänsyn till att Lundströms styrkta anställningstid i statens tjänst endast utgör omkring 13 år 6 månader, finner sig utskottet förhindrat tillstyrka det i motionen framställda yrkandet.

Utskottet.

Utskottet hemställer förty,

att förevarande motion II: 56 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

28: o.

Förre maskinisten Karl Georg Johansson. I motionen II: 105 hemställer herr *Lövgren*, »att riksdagen måtte bevilja f. d. maskinisten vid S.J.B. Karl Georg Johansson i Niemisel, Norrbottens län, en årlig pension till så högt belopp, som brukar tilldelas personer, som innehaft anställning i statens tjänst av liknande art».

Av handlingarna inhämtas,

att Johansson är född den 24 oktober 1884 och således 61 år gammal;

att han enligt egen uppgift innehaft olika anställningar vid statens järnvägsbyggnader och statens järnvägar vissa tider av åren 1898—1901, 1905 samt 1908—1921 med en uppgiven anställningstid av sammanlagt 18 år 27 dagar;

att han enligt intyg av förste baningenjören F. Svensson varit anställd vid statens järnvägsbyggnader, Tornedalsbanorna, som maskinist åren 1912—1916;

att han enligt intyg av en arbetskamrat varit anställd vid statens järnvägsbyggnader åren 1908—1918;

att han enligt uppgift av en granne till honom tjänstgjort vid statens järnvägsbyggnader oavbrutet från år 1910 intill december 1921;

att emellertid hans sammanlagda anställningstid i statens tjänst efter fyllda 18 år av järnvägsstyrelsen uppskattats till 11 år 7 månader 1 dag;

samt att han vid sin avgång ur statens tjänst var endast 37 år gammal.

Frågan om understöd åt Johansson har varit föremål för prövning av 1945 års riksdag i anledning av en då väckt motion om beredande av en årlig pension åt honom. Enär hans sammanlagda anställningstid i statens tjänst av järnvägsstyrelsen då uppskattats till högst 8 år 6 månader, varav endast 5 år 8 månader 24 dagar ansetts vara vederbörligen styrkt tjänstetid, avstyrkte *bankoutskottet* (utl. nr 13, p. 21), att åtgärder vidtoges i motionens syfte. *Riksdagen* beslöt, att motionen icke skulle föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har Johanssons sammanlagda styrkta anställningstid i statens tjänst numera befunnits uppgå till 11 år 7 månader 1 dag. Enligt egen uppgift har Johanssons sammanlagda anställningstid utgjort 18 år 27 dagar, varav emellertid 4 år infallit före 18 års ålder. Även om Johanssons uppgifter skulle tillmätas vitsord, har hans tillgodoräkningsbara tjänstetid uppgått allenast till omkring 14 år. Vid angivna förhållande och då Johansson slutat sin anställning i statens tjänst vid en levnadsålder av endast 37 år, finner utskottet ej skäl frångå sin vid fjolårets riksdag intagna ståndpunkt till frågan om pension åt Johansson.

Utskottet hemställer förty,

att förevarande motion II:105 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

29: o.

Förre ban- och byggnadsarbetaren Axel Valfrid Gustavsson. I motionen II:127 hemställer herr *Ekdahl*, »att riksdagen må medgiva, att Gustavsson må från och med den 1 januari 1946 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 504 kronor plus rörliga tilläggsförmåner».

Av handlingarna inhämtas,

att Gustavsson är född den 21 mars 1882 och således 64 år gammal;

att han enligt egen uppgift innehaft anställning vid statens järnvägar åren 1904—1905 under sammanlagt 20 månader;

att han åren 1910—1912, 1926—1928, 1931—1942 samt 1944 och 1945 innehaft anställningar vid statens järnvägar med en sammanlagd styrkt anställningstid av 13 år 9 månader 23 dagar, varav 10 år 1 månad 23 dagar infallit före 60 års ålder.

I en den 1 januari 1946 dagtecknad skrift framställde Gustavsson hos järnvägsstyrelsen förfrågan rörande möjligheterna för honom att erhålla pension på grund av omförmälda anställningar. I skrivelse den 21 januari 1946 meddelade *järnvägsstyrelsen* Gustavsson, att, då han icke innehaft anställning i den omfattning, som erfordrades för att kunna tillerkännas pension, styrelsen saknade befogenhet att bevilja honom dylik förmån.

Med hänsyn till omfattningen av Gustavssons styrkta anställningstid i statens tjänst — icke fullt 14 år, varav allenast omkring 10 år infallit före 60 års ålder — finner sig utskottet icke kunna tillstyrka det i motionen framställda förslaget om en årlig pension åt honom av statsmedel.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion II: 127 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

30:o.

Förre kontoristen Sven Georg Roos. I motionen II: 171 hemställer herr *Johnsson* i Kastanjegården, »att riksdagen må medgiva, att förre kontoristen Sven Georg Roos må uppbära fyllnadspension jämte dyrtidstillägg retroaktivt jämväl under tiden $\frac{1}{1}$ 1944— $\frac{30}{6}$ 1945».

Av handlingarna inhämtas,

att Roos är född den 5 juni 1896 och alltså 49 år gammal;

att han innehaft anställningar vid förutvarande Blekinge kustbanor såsom trafikalev under tiden 1 januari 1913—31 december 1915, såsom extra kontorsbiträde under tiden 1 januari 1916—31 december 1922, såsom kontorsbiträde under tiden 1 januari 1923—30 april 1936 och såsom kontorist under tiden 1 maj 1936—30 juni 1942;

att han i samband med statens övertagande av nämnda järnväg uppförts på för övertagen personal avsedd övergångsstat vid statens järnvägar från och med den 1 juli 1942;

att han intill utgången av år 1943 uppehållit en i statens järnvägars aktiva personalstat upptagen stationskarlsbefattning;

samt att han med utgången av år 1943 lämnat sin tjänst på grund av sjukdom.

Över förevarande motion har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande från statskontoret, som hört järnvägsstyrelsen.

Järnvägsstyrelsen har anfört:

Roos, som var delägare i f. d. Enskilda Järnvägarnes Pensionskassa, har under tiden 1 januari 1944—30 juni 1945 enligt bestämmelserna i reglementet för sagda kassa uppburit en årlig pension av 1 092 kronor, å vilket belopp dyrtidshjälp utgått enligt kungl. kungörelserna nr 648/1941, 232/1943 och 205/1944 med 20 % eller 290:40 kronor för år räknat. Sammanlagda pensionsförmånerna under nyssnämnda tid hava således utgjort 1 382:40 kronor per år. På grund av bestämmelserna i kungl. kungörelsen den 29 juni 1945 (nr 500) har emellertid Roos för tiden från och med den 1 juli 1945 kommit i åtnjutande av en årlig fyllnadspension av 817 kronor, vilken pensionsförmån fastställts på grundval av dels tjänstepensionsunderlaget för den lönegrad (A 8), efter vilken han ägt åtnjuta avlöning, dels den tid han kunnat tillgodoräkna såsom tjänstår, samt med hänsyn till förenämnda enligt f. d. Enskilda Järnvägarnes Pensionskassas reglemente beräknade pensionen (1 092 kronor) förhöjd med 10 %. Hans nuvarande pensionsförmåner (inklusive rörligt tillägg och kristillägg = 31 %) utgöra alltså tillhoppa

2 643:96 kronor, vilket innebär en pensionsförbättring från och med den 1 juli 1945 av icke mindre än 1 261:56 kronor; allt för år räknat.

Då ett bifall till ifrågakommande motion, som avser att fyllnadspension jämte tilläggsförmåner må utgå med retroaktiv tillämpning av bestämmelserna i berörda kungl. kungörelse den 29 juni 1945 (nr 500) räknat från tidpunkten för vederbörandes avgång ur tjänst, skulle leda till vittgående, icke önskvärda konsekvenser, måste styrelsen avstyrka bifall till densamma.

Statskontoret har på av järnvägsstyrelsen anförda skäl avstyrkt bifall till motionen.

Utskottet.

Såsom av utredningen i ärendet framgår, har Roos från och med den 1 juli 1945 kommit i åtnjutande av betydande pensionsförbättring. I likhet med järnvägsstyrelsen finner utskottet det med hänsyn till konsekvenserna icke böra ifrågakomma, att Roos skulle beredas i motionen avsedd förmån retroaktivt från tidpunkten för hans avgång ur tjänst den 31 december 1943.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion II: 171 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

III. Statens vattenfallsverks medel.

31:o.

Förre ban- och byggnadsarbetaren Anton Leonard Boström. I motionen II: 169 hemställer herr *Holmberg*, »att riksdagen måtte bevilja arbetaren Anton Leonard Boström i Rognäs årlig pension med skäligt belopp».

Av handlingarna inhämtas,

att Boström är född den 23 juli 1884 och således 61 år gammal;

att han innehaft fast anställning vid Norrbottens regemente under tiden 12 januari 1901—4 september 1908;

att han innehaft anställningar som arbetare vid statens järnvägsbyggnader under tiderna 22 oktober 1912—10 maj 1913, 27 maj—12 december 1913, 13 december 1913—5 november 1914, 2 februari—11 oktober 1915, 3 juni—14 augusti 1922 samt 11 juli—31 oktober 1923;

att han innehaft anställningar som arbetare vid statens vattenfallsverks kraftverksbyggnader under tiderna 2 juli 1919—30 maj 1922, 16 augusti 1922—19 juni 1923, 6 augusti 1924—29 maj 1926, 12 juli—3 november 1926, 30 mars 1934—25 februari 1935, 13 juli—18 oktober 1939 samt 17 juli—16 oktober 1941;

att han varit anställd som cementarbetare vid Piteå hospital och asyl under tiden 28 augusti—31 oktober 1929;

att hans sammanlagda styrkta anställningstid såsom arbetare i statens tjänst uppgått till omkring 10 år 6 månader;

samt att han under de senare åren lidit av ohälsa.

I en den 27 februari 1944 dagtecknad skrift anhöll Boström hos vattenfallsstyrelsen om pension på grund av sina berörda anställningar vid statens arbeten.

I skrivelse den 17 mars 1944 meddelade *vattenfallsstyrelsen* sökanden, att enär han icke kunnat styrka längre anställningstid i statens tjänst än sammanlagt 10 år 6 månader 2 dagar, han således icke vore berättigad till pension för sin statsanställning.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, uppgår Boströms sammanlagda anställningstid som arbetare i statens tjänst till omkring 10 år 6 månader, vilken tjänstetid helt infallit före 60 års ålder. Emellertid har Boström därjämte innehaft fast anställning som manskap under en tid av omkring 7 år 8 månader, varav omkring 6 år 1 månad infallit efter fyllda 18 år. Under sådana förhållanden synes det utskottet skäligt, att Boström — vilken av hälsoskäl slutat sin anställning i statens tjänst vid en levnadsålder av 57 år — tillerkännes en pension av statsmedel. Pensionsbeloppet synes böra bestämmas till 504 kronor.

Utskottet.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 169, må medgiva, att förre ban- och byggnadsarbetaren Anton Leonard Boström må, räknat från och med den 1 januari 1946, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 504 kronor, att utgå av statens vattenfallsverks medel.

IV. Statens domäners fond.

32:o.

Förre arrendatorn Gustav Ferdinand Olsson. I motionen II: 68 hemställer herr *Lundqvist*, »att riksdagen måtte bevilja förre arrendatorn Gustav Ferdinand Olsson, Långedalen, Vargön, en årlig pension till belopp, som kan anses skäligt, att utgå ur statens domäners fond».

Av handlingarna inhämtas,

att Olsson är född den 12 januari 1873 och således 73 år gammal;

samt att han under tiden 14 mars 1927—14 mars 1945 arrenderat skogsjordbruket Stora Trohult under kronoparken Halle—Hunneberg och därunder i viss utsträckning utfört arbete å kronoparken för statens räkning.

I skrivelse den 2 mars 1945 anhöll Olsson hos domänstyrelsen om pension jämlikt kungörelsen 1942: 696. Genom beslut den 2 maj 1945 fann *domänstyrelsen*, enär sökanden icke uppfyllde fordringarna för erhållande av pension, sig icke kunna bifalla framställningen.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har Olsson under en tid av 18 år såsom kronoarrendator brukat en skogslägenhet och därunder i viss

Utskottet.

utsträckning utfört arbete för kronans räkning. Att döma av tillgängliga handlingar rörande Olssons inkomster av det för kronans räkning utförda arbetet synes detta ha varit av tämligen ringa omfattning. Härtill kommer, att av arrendetiden endast omkring sex år infallit före den tidpunkt, då Olsson uppnått 60 levnadsår. Vid angivna förhållanden finner sig utskottet icke kunna tillstyrka någon åtgärd i motionens syfte. Utskottet hemställer förty,

att förevarande motion II: 68 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

33:o.

Förre arrendatorn Karl Oskar Nygren. I motionen II: 166 hemställer herr *Lindahl* jämte tre av kammarens övriga ledamöter, »att riksdagen måtte bevilja förre arrendatorn Karl Oskar Nygren, Rännarfallet, Ramsberg, en årlig pension med belopp, som kan anses skäligt, att utgå av statens domäners fond».

Av handlingarna inhämtas,
att Nygren är född den 10 februari 1879 och således 67 år gammal;
att han under tiden 14 mars 1910—14 mars 1940 såsom kronoarrendator brukat arrendejord under Klotens kronopark;
samt att han därunder utfört arbete för kronans räkning under en effektiv tjänstgöringstid av omkring 13 år, därav omkring 10 år infallit före 60 års ålder.

I skrivelse den 19 maj 1944 anhöll Nygren hos domänstyrelsen om pension jämlikt kungörelsen 1942: 696. Genom beslut den 14 oktober 1944 fann *domänstyrelsen*, enär sökanden icke uppfyllde fordringarna för erhållande av pension, sig icke kunna bifalla framställningen.

Utskottet.

Med hänsyn till den jämförelsevis ringa omfattningen av det utav Nygren för statens räkning utförda arbetet finner sig utskottet i likhet med domänstyrelsen icke kunna tillstyrka bifall till det i motionen väckta förslaget om beredande åt Nygren av en statspension. Utskottet hemställer förty,

att förevarande motion II: 166 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

34:o.

Förre arrendatorn Johan Lindström. I motionen II: 167 hemställer herr *Lindahl* jämte tre av kammarens övriga ledamöter, »att riksdagen måtte bevilja förre arrendatorn Johan Lindström, Braxnäs, Forshammar, en årlig pension med belopp, som kan anses skäligt, att utgå ur statens domäners fond».

Av handlingarna inhämtas,
att Lindström är född den 4 mars 1872 och således 74 år gammal;
att han under tiden 14 mars 1913—14 mars 1938 arrenderat torpet Braxnäs å Grönbo kronopark och därvid utfört visst arbete för kronans räkning;
samt att hans sammanlagda effektiva tjänstgöringstid i statens tjänst uppgått till icke fullt 12 år, varav omkring 9 år infallit före 60 års ålder.

I skrivelse den 19 mars 1938 anhöll Lindström hos domänstyrelsen om pension jämlikt kungörelsen 1934: 585. Genom beslut den 22 februari 1939 fann *domänstyrelsen*, då av verkställd utredning i ärendet framginge att Lindström vid den tidpunkt, då han uppnådde 60 års ålder, icke under minst 15 år innehaft anställning i statens tjänst, som utgjort hans huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla, sig icke kunna bifalla framställningen.

Som Lindströms sammanlagda anställningstid i statens tjänst uppgått till allenast omkring 12 år, varav omkring 9 år infallit före uppnådd levnadsålder av 60 år, kan utskottet icke tillstyrka, att Lindström skulle beredas en årlig statspension under sin återstående livstid. Utskottet hemställer förty,

Utskottet.

att förevarande motion II: 167 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 april 1946.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar Åkerberg, Carlström, Sundvik, Friggeråker, Leander, Lindblom, Fahlander och Andersson i Tidaholm;

från andra kammaren: herrar Svedman, Andersson i Munkaljungby, Mattsson, Eriksson i Sandby, Sundberg, von Seth, Nilsson i Landskrona och Stjärne.